

ІГРИ ДЛЯ РОЗВИТКУ

УВАГИ

Світлана Савицька
Ольга Шибанова

Діти виступають або діють вимагаючи центральної уваги і доцільності. Так розвивається вміння розрізняти розвинути вміння з групою малюків. Не всім дітям легко дається це завдання, але це важливо для розвитку уваги.

ВУХА — НІС

За сигналами дорослого малюк виконує заздалегідь визначені дії: «вухо» — торкається вух, «ніс» — торкається носа, «ціпчик» — торкається шийки. Спочатку дорослий називає частини тіла повільно й виконує всі рухи разом із дитиною. Поступово темп гри підвищується. Коли малюк опанує цю гру, її можна ускладнити. Нехай дорослий, називаючи одні частини тіла, торкається інших. Завдання малюка — торкатися названих частин тіла, а не тих, які показує дорослий.

УСЕ НА «А»

Ця гра не тільки тренує увагу малюка, а й збагачує словниковий запас. Запропонуйте дитині озирнутися навколо й назвати всі предмети, назви яких починаються зі звуку [а]. Коли малюк назве всі предмети навколо на запропонований звук, поміняйте його. Не використовуйте у завданні звуки, на які важко буде добирати слова, наприклад [ц], [ш], [ж], [я].

ЧАРІВНИЙ МІШЕЧОК

Покажіть дитині 5–7 невеличких предметів (фруктів, іграшок, невеликого посуду). Потім покладіть їх у непрозорий мішечок. Допросять малюка на дотик угадати предмет.

ГОСТРОЗОРІЙ

Наприклад, ви їдете автобусом. Зверніть увагу малюка, що за вікном багато чого цікавого. Булицями їдуть люди, дорогою їдуть машини. Запропонуйте розповісти і назвати все, що чому асоціює цифри (номер машин і будинків, вікни, лінійки). Перемагає той, хто знайде і назве більше цифр.

ГЕРБАРІЙ

Варіате з кольорового паперу жовтого, червоного та зеленого кольорів дрісточки. Розрізте їх на палички і запропонуйте дитині зібрати злима палички дрісточки. Поясніть, що виконувати завдання потрібно якомога швидше.

ЗНАЙДИ ЗАЙВЕ

Навіть рідк сніг, одне з яких не відпадає логічному ряду. Наприклад: дитина, шовк, сталь, шовк. Усі слова не мають нібито і уявляти мисль — катка. Це слово є зайвим. Дуб, береза, клен, дуб, береза, клен — дерева, а осика — осяк.

ГУДЗИКИ

Заздалегідь заготовте два ігрових поля — аркуші картону, розкреслені на квадратик.

Доберіть два однакових набори гудзиків (кожний набір з 4-5 штук). Один набір візьміть собі, другий запропонуйте дитині. А гелер розстає свої гудзики на ігровому полі так, як вам зманеться. Попросіть малюка уважно стежити за тим, у якій клітинці стоїть який гудзичок. Полічте до п'яти і накрийте гудзики на ігровому полі аркушем паперу. Попросіть малюка викласти на своєму полі гудзички так само, як ви. Після виконання завдання порівняйте ваші ігрові поля, звертаючи увагу на неточності, якщо вони є.

ІСТІВНЕ — НЕІСТІВНЕ

Дорослий кидає дитині м'ячик і вимовляє слово. Якщо воно означає щось істівне, малюк ловить м'ячик, якщо ні — відбиває його.

ЗАПАМ'ЯТАЙ ДОРОГУ

Розкажіть, що деякі люди через неувважність можуть загубитися. Запропонуйте уважно роздивлятися навколо і називати те, що ви побачили, не забуваючи при цьому поглядати собі під ноги. Наприклад, аптека, стоянка машин, пошта і магазин, дитячий майданчик і наш будинок. Періодично ставте запитання на кшталт: «Що розташовується за аптекою? Де потрібно повернути? Скільки автобусних зупинок треба пройти? Як називається станція метро, найближча до нашого будинку?» Коли дитина запам'ятає дорогу, скажіть, що ви не можете згадати, куди треба йти, і попросіть малюка провести вас. Схематично намалюйте дорогу від бабусі або з дитсадка додому.

ЗЛОВИ СЛОВО

Дорослий домовляється з дитиною про те, які слова треба ловити (наприклад, назви тварин чи рослин, імена дівчаток чи хлопчиків, назви одягу тощо). Дорослий вимовляє слово. Якщо дитина чує потрібне слово, вона плескає в долоні (ловить слово), якщо непотрібне слово — не плескає.

ЩО ЗВУЧИТЬ?

Ця гра сприятиме розвитку слухової уваги дітей. Використовуйте різні дитячі музичні інструменти: барабан, бубон, дудочку. Спочатку разом із дитиною пограйте на них і послухайте, які саме звуки видає кожен інструмент. Потім попросіть малюка відвернутися і відгадати, який інструмент видає звук.

ЧОТИРИ СТИХІЇ

Дорослий домовляється з дитиною, що за сигналом «земля» слід опустити руки вниз, «повітря» — підняти руки вгору, «вогонь» — витягти руки вперед, «вода» — виконувати руками колові рухи. Тим, у якому дорослий дає сигнали, можна поступово підвищувати.

ДЕТЕКТИВ

У цю гру можна грати під час прогулянки. Скажіть малюкові, що сьогодні ви робите вивіски або вантажні машини. Нехай перший, хто їх помітить, дає заздалегідь обумовлений сигнал. Наприклад, той, хто помітив потрібний предмет, сильніше стискає руку іншого.

ХТО ЛІТАЄ?

На основі цієї гри можна придумувати інші ігри для розвитку уваги. Дорослий повільно називає слова. Почувши назву тварини чи предмета, які можуть літати, малюк має змахнути руками, ніби крилами. Приклади слів: сова, білка, дельфін, ластівка, літак, велосипед.

ІГРИ ДЛЯ РОЗВИТКУ УВАГИ

Розвинути увагу дитини в грі — це ефективно і правильно. Адже нудне стомливе заняття не дає потрібного результату. Натомість граючи, малюк легко, без значного напруження, навчається управляти своєю увагою.

ГРА «УВАЖНЕ ПРИБИРАННЯ»

За допомогою цієї цікавої гри можна водночас тренувати увагу і навчити дитину самостійно прибирати свої іграшки. Отже, гратимемо тоді, коли малюкові потрібно скласти свої іграшки на місце.

«Нумо грати в цікаву гру. Я називатиму тобі іграшку, а ти знаходитимеш її в кімнаті і швидко відноситимеш на місце», — говорите ви дитині. Важливо називати іграшки в такій послідовності, щоб вони не лежали поруч одна з одною.

ГРА «УСЕ НА БУКВУ А»

Ця гра також розвиває увагу малюка, а ще розширює словниковий запас, швидкість реакції і вміння аналізувати. Запропонуйте дитині озирнутися навкруги і назвати всі предмети, які починаються на букву «А». За потреби можна допомогти малюкові, назвавши декілька предметів. Коли всі можливі предмети на цю букву будуть названі, поміняйте букву.

Порада: не використовуйте у завданнях букви, до яких важко буде підібрати багато предметів (наприклад: Ю, Щ, Ц).

ГРА «ШИШКИ-ЯБЛУКА»

Приготуйте кошик із шишками і яблуками. Розсіпте їх на підлозі і запропонуйте дитині зібрати тільки шишки. Зробити це потрібно якнайшвидше. Якщо у вас немає справжніх шишок і яблук, можете вирізати з кольорового паперу будь-які предмети: зірочки, м'ячики, яблучка, груші та інше. Завдання — з великої купи предметів або картинок вибрати тільки потрібні.

ГРА «ПОВТОРЮВАНКА»

Існує чимало варіантів цієї гри з іменами або словами. Можете вибрати тему або домовитися, що називати можна будь-яке слово. Грати можна вдвох, утрьох, учотирьох. Чим більше учасників, тим більше слів вийде в ланцюжку. Отже, наприклад, ви вибрали тему «Фрукти». Кожен з учасників має назвати свій фрукт, спершу повторивши всі слова, які назвали до нього. Краще, якщо починатиме гру дитина, щоб ряди слів не були занадто довгими.

Апельсин

Апельсин — яблуко

Апельсин — яблуко — груша

Апельсин — яблуко — груша — слива

Апельсин — яблуко — груша —

слива — полуниця тощо.

ГРА «ЩО Я БАЧИВ»

У цій грі допоможуть мультфільми. Разом з дитиною перегляньте невеликий (10-хвилинний) мультфільм. Перед переглядом скажіть, що їй треба бути дуже уважною і намагатися запам'ятати мультфільм якнайкраще, не впустивши жодної деталі. Після перегляду попросіть дитину намалювати головних героїв і при цьому намагатися правильно зобразити всі кольори і деталі одягу. Поставте декілька запитань за змістом. Наприклад: «Хто прийшов у гості до ведмедика?», «Скільки яблук ти помітив на дереві?», «Куди полетіла ворона?», «Якого кольору відро було на голові сніговика?» Можете запропонувати дитині ставити запитання вам.

Один з варіантів цієї гри — розглядання вивісок на вулиці або запам'ятовування всього того, що ви з дитиною бачили дорогою додому або до дитячого садка.

ГРА «ВОДІЙ»

Для гри вам знадобиться шахове поле і одна маленька машинка. Дитина повинна знати, де «право» і «ліво», і лічити принаймні до п'яти.

Встановіть машинку на одну з центральних клітинок поля. Домовтеся з малюком, що чіпати машинку не можна, але можна стежити очима за її маршрутом. Тепер давай-те усні команди: дві клітинки вгору, одна клітинка вправо, три клітинки вліво, дві клітинки вгору. Дитині знадобиться максимальна концентрація уваги, щоб, не переміщуючи машинку, простежити за її віртуальним пересуванням. Після п'яти-семи ходів дитина повинна поставити машинку у відповідну клітинку на полі. Гру можна повторити кілька разів, стартуючи з нової клітинки і змінюючи алгоритм руху. Щоб малюкові було цікавіше, міняйтеся місцями, адже він теж може давати вам команди, щоб ви вели свою машинку до фінішу.

ГРА «ДУЖЕ СКЛАДНЕ ЗАВДАННЯ»

Ця гра допомагає навчитися утримувати увагу відразу на декількох завданнях. Ви заздалегідь придумаете три завдання для малюка і називаєте їх відразу. Наприклад:

- принеси, будь ласка, чашку;
- потім увімкни світло в коридорі;
- вимий руки.

Дуже часто малюки запам'ятовують лише одне завдання і абсолют-но не пам'ятають про інші. Але в житті їм доводиться мати справу з та-кими ситуаціями, коли потрібно тримати в голові відразу декілька завдань і не забути їх виконати будь-що.

ГРА «ГУДЗИЧКИ»

Заздалегідь зробіть два ігрових поля — аркуші картону, розкреслені на квадратики. Підберіть два однакові набори гудзиків (по 4–5 штук). Один набір візьміть собі, другий дайте дитині. А тепер розставте свої гудзики на ігровому полі так, як вам захочеться. Попросіть малюка уважно стежити за тим, на якій клітинці який гудзичок лежить. Злічіть до п'яти і накрийте своє ігрове поле аркушем паперу, щоб гудзики не було видно. Попросіть малюка викласти на своєму полі гудзички так само, як це робили ви. Порядок розташування гудзиків можна змінювати кілька разів.

ГРА «ХТО ПЛАВАЄ?»

За принципом цієї гри можна придумувати свої ігри для розвитку уваги. Ведучий повільно вимовляє слова. Дитину заздалегідь попереджують про те, що, почувши назву тварини, яка плаває, вона має сплеснути в долоні (тупнути ногою, крикнути «плаває» тощо).

Ряд слів може бути таким:
сова білка акунь горобець жираф кит кішка карась

А тепер змініть умови гри. Умовний знак слід подавати, почувши назву предмета або тварини, про яких можна сказати, що вони важкі.

Наприклад:
перо целлина вата колода насіння вантажі-вка метелик слон

ГРА «СВІТЛОФОР»

Заздалегідь приготуйте три квадратики або кружечки картону червоного, жовтого і зеленого кольору. Ознайомте дитину з правилами гри.

Якщо ви піднімаєте кружечок:

- червоного кольору — треба сісти;
- зеленого кольору — треба підстрибнути;
- жовтого кольору — треба сплеснути в долоні.

Ви можете змінювати правила на власний розсуд, придумуючи свої рухи або додаючи кількість кольорів. Але тоді гра «Світлофор» перетвориться на гру «Веселка».